

Askersunds
KOMMUN

Förvaltningsberättelse
Årsbokslut 2022-01-01 - 2022-12-31

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Översikt över verksamhetens utveckling

Socialförvaltningen har, genom sitt digitala ledningssystem, en bra grund att utgå ifrån i sitt systematiska kvalitets och ledningsarbete. Det finns även en tydlig ambition att arbeta med förbättrings och utvecklingsarbete dock har organisationen under 2022 saknat förutsättningar för att möta upp behovet av kvalitetssäkring och utveckling. Anledningen till det förklaras primärt av de svårigheter med kompetensförsörjning som har präglat året, samt en osedvanlig hög personalomsättning avseende både medarbetare och chefer.

Sjukfrånvaron har varit hög under de senaste åren, med anledning av pandemin, men sjukfrånvaron har under 2022 fortsatt att ligga på en hög nivå vilket inte kan förklaras fullt ut av restriktioner kopplat till pandemin. En del i förklaringen är fortsatt krav på att vara hemma vid symtom men den stora delen förklaras av den negativa påverkan som blir på de medarbetare som är i tjänst. Hög frånvaro i kombination med rekryteringssvårigheter påverkar arbetsmiljön för dem som arbetar. Verksamheterna behöver ta in många vikarier och ordinarie personal beordras in på lediga tider. Flertalet medarbetare upplever även att arbetsbelastningen är hög och att det i sin tur leder till att man upplever att det är svårt att orka med sitt arbete.

Året har präglats av ett högt tryck med att lösa hemgång från sjukhusvård för individer som har omfattande vårdbehov. Korttidsplatserna har under senare delen på året varit fullbelagda och arbetet med trygg hemgång har inte etablerats enligt plan. Det faktumet, samt en platsbrist på våra särskilda boenden, har lett till ett högt tryck på våra korttidsplatser som även har utökats temporärt under året.

När det gäller balans mellan behov och resurs har det även skett en översyn inom området daglig verksamhet under året som också indikerar ett ökat behov framåt.

Att se över resurs och bemanningsstrukturerna inom förvaltningen har varit ett fokusområde under 2022 och att det arbetet övergår till konkreta aktiviteter är av betydande vikt under 2023.

Under året har funktionen verksamhetsstöd tillkommit med syfte att vara ett stöd för enhetschefer. Erfarenheten hittills har varit positiv och införandet har lett till att chefernas förutsättningar har förbättrats något vilket gett en positiv påverkan på verksamheterna.

Inom IFO området har arbetet med att förstärka samarbetet och samverkan med interna och externa aktörer stärkts genom medverkan i riktade projekt som ex. Tillsammans för barns bästa (TABB) och Civilsamhälle och regionens offentliga aktörer i samverkan kring samhällsutmaningar (CROSS). När det gäller försörjningsstöd så har riktade aktiviteter genomförts med målsättning att minska antalet individer som är i behov av försörjningsstöd. Förvaltningen har, i relation till omvärlden, låga kostnader för försörjningsstödet.

Hemsjukvården har under året haft stora svårigheter med att rekrytera sjuksköterskor vilket, för att säkra patientsäkerheten, har lett till stora kostnader för bemanningssjuksköterskor.

Händelser av väsentlig betydelse

Den stora omsättningen av chefer inom vård och omsorg och funktionsstöd har under året haft en stor negativ påverkan på socialförvaltningen och kommer ha en fortsatt påverkan under 2023. Samtliga chefstjänster inte är tillsatta och flertalet chefer har nyligen påbörjat sina uppdrag och behöver tid till introduktion. Den otillräckliga resursen inom utvecklings och förändringsledning på förvaltningen har också väsentligt försvårat arbetet med att utveckla förändrade arbetssätt för att klara välfärdens utmaningar på kort och lång sikt.

Väsentliga personalförhållanden

Under året har verksamheten präglats av stor personalomsättning och hög sjukfrånvaro inom i princip samtliga verksamhetsområden och funktioner inom förvaltningen. Detta har lett till att förvaltningen har haft behov av att ta in flertalet konsulter för att klara av grundläggande bemanning. Det gäller främst chefer och sjuksköterskor men även undersköterskor. Utöver det har mertid och övertid ökat betydande utifrån brist på stadigvarande bemanning och vikarier.

En väsentlig påverkan under sommaren var det ersättningssystem som togs fram i samband med sommarsemestern. Medarbetare som flyttade sin semester så att verksamhetens behov kunde tillgodoses erhölet en ekonomisk kompensation. Det blev ett positivt utfall i stunden för verksamheterna men påverkade det ekonomiska utfallet negativt samt att vikariebehovet under hösten ökade när den flyttade ledigheten skulle tas ut.

Kompetenshöjande insatser för våra medarbetare har genomfört under 2022 men inte i en omfattning som speglar behovet. För ej utbildade undersköterskor är basal omvårdnadskompetens ett angeläget utbildningsbehov samt säkring av språkkompetens så att patientsäkerheten tryggas.

Måluppfyllelse

Förklaring till måluppfyllelse:

Färg

Rött = målet ej uppfyllt

Gult = målet delvis uppfyllt

Grönt = målet är uppfyllt

Trend

Pil uppåt = bättre än året innan

Pil åt sidan = lika med förra året

Pil nedåt = sämre än året innan

Socialnämndens mål enligt verksamhetsplan för 2022-2025.

Målområde 1 - god ekonomisk hushållning

- **Finansiella mål om god ekonomisk hushållning**

Verksamheterna har en god ekonomisk medvetenhet samt ett restriktivt förhållningssätt vad beträffar verksamhetskostnader. Den största kostnaden är dock personal och där har verksamheten haft problem att styra och påverka med anledning av den stora personalomsättning och höga sjukskrivningstalen. Ett stort arbete har lagts ned med att rekrytera chefer och medarbetare och ett projekt kopplat till den höga korttidsfrånvaron i hemtjänsten genomfördes under senhösten.

Mål 1: Effektiv resursanvändning i brukar- och bemanningsplanering

Mått/metod: Den direkta och indirekta brukartiden ska öka

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	60	54	

Mätning av brukartiden avser hemtjänsten och utfallet har försämrats i relation till delårsmätningen. Viss osäkerhetsfaktor finns när det gäller datainsamlingen ex. avsaknad av registrering av utförd tid vid dubbelbemanning och larm.

- **En attraktiv arbetsgivare och en god arbetsmiljö**

Det finns behov av förbättringar avseende både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön inom förvaltningen men behovet inom den psykosociala arbetsmiljön är störst. Ett primärt behov är att säkerställa att verksamheterna har rätt grundbemanning samt att samtliga vakanta tjänster tillsätts för att minska belastningen på dom som arbetar. Utöver det behöver arbetet med att säkerställa resurseffektiva och optimala resurs-och bemanningsprocesser prioriteras under 2023.

Mål 2: Sjukfrånvaron inom socialförvaltningen ska sjunka och inte överstiga 7 procent

Mått/metod: Uppgifter ur personalsystemet

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	10,0	11,5	

Sjukfrånvaron avser hela socialförvaltningen, dock finns det stora variationer mellan verksamheterna och spannet sträcker sig från IFO som har en sjukfrånvaro på 4,99% till särskilt boende som har en sjukfrånvaro på 14,85% .

Inom hemtjänsten ligger sjukfrånvaron på 13,64 % och inom funktionsstöd på 9,33% och utmärkande i resultatet är den stor nivån av korttidsfrånvaron inom hemtjänsten. Fortsatta restriktioner om att stanna hemma vid förkylningssymptom har påverkat utfallet men den mest betydande faktorn är den återkommande utmaningen avseende kompetensförsörjning.

Mål 3: Personalomsättningen bland kommunens medarbetare ska minska. Vid slutet av 2021 ska omsättningen av kommunens personal vara 12 procent eller lägre.

Mått/metod: Uppgifter ur personalsystemet

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	12	16,4	

Personalomsättningen har varit fortsatt hög inom förvaltningen med ett utfall på 16,4 procent, vilket är 3% högre än 2021. Arbetsituationen har upplevts ansträngd och några har valt att söka andra arbeten. Åtta av förvaltningens chefer har slutat sin tjänst under året. Gällande den övriga omsättningen är det huvudsakligen omvårdnadspersonal och sjuksköterskor som valt att lämna kommunen.

Målområde 2 - De kommunala kärnverksamheterna

- **Äldreomsorgen skall vara trygg och väldimensionerad**

Vad gäller trygghet så visar Socialstyrelsens brukarundersökning (hösten 2022) att de som bor på våra särskilda boenden samt de som erhåller hemtjänst upplever att de är lika trygga eller tryggare än genomsnittet om man jämför med riket och även i jämförelse med kommunerna i länet. Ett förbättringsområde är fortfarande att arbeta för att våra brukare ska få en högre personalkontinuitet samt en mer personcentrerad vård och omsorg.

Mål 1: Arbeta med kvalitet och patientsäkerhet i förvaltningen och systematiskt arbetsätt, uppföljning och analys utifrån ledningssystemet

Mått/metod: Mätning i egenkontrollerna

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	100	25	

Flertalet chefer har avslutat sin anställning under året och utifrån det har inte registrering av egenkontroller skett i den omfattning som önskats. Socialförvaltningen har goda rutiner för hur detta skall hanterats så denna brist förklaras i stor utsträckning av den omsättningen av chefer som varit vilket även har påverkat förutsättningen för en bra introduktion av nya chefer. Utifrån den uppmärksammande bristen genomförde Socialförvaltningen en utbildningsinsats inom området för samtliga nya chefer under hösten.

Mål 2: Tillvarata och utveckla det friska och ha ett rehabiliterande förhållningssätt i verksamheten

Mått/metod: Genomförandeplaner

Adressering: Vård och omsorg och funktionsstöd

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	100	67	

Siffrorna anger i procent pågående genomförandeplaner i förhållande till antal brukare inom äldreomsorgen och funktionsstöd. På särskilt boende har 79 procent pågående genomförandeplaner, inom hemtjänsten 57 procent och inom funktionsstöd har 50 procent pågående genomförandeplaner. Inom funktionsstöd intensifierades arbetet med att upprätta genomförandeplaner under hösten, vilket har gett visst resultat men ett fortsatt utvecklingsbehov kvarstår inom hela Förvaltningen.

- **Social omsorg**

Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att våra insatser primärt skall tillgodoses i hemmiljö. Ett viktigt arbete, för att uppnå den målsättningen, är att aktivt arbeta med insatsen trygghemgång. Trygg hemgång har som målsättning att vårdtagaren och anhöriga skall känna

sig trygga med den vårdplanering som sker i samband med hemgång från sjukhuset, att vårdtagaren ska få sina behov tillgodosedda i sin hemmiljö vilket även leder till minskat behov av korttidsplatser.

Arbetet med att rekrytera familjehem och kontaktfamiljer i egen regi är ett ständigt pågående arbete men där behovet är större än tillgången. Vidare fortsätter Individ-och familjeomsorgen ett aktivt och målinriktat arbete med att skapa öppenvårdslösningar på hemmaplan istället för externa placeringar. Ett utvecklingsprojekt som pågått en längre tid är Tillsammans för alla barns bästa (TABB) som nu efter sommaren övergått till att implementeras i den ordinarie verksamheten.

Mål 1: Utveckla hemmaplanslösningar och tidiga insatser förvaltningen

Mått/metod: Andelen personer med hemmaplanslösningar och tidiga insatser ska öka jämfört med föregående år

Adressering: Individ- och familjeomsorgen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	100	100	

Barn och familj har arbetat aktivt med att tidigt möta behov. Det har under året rekryterats en ungdomscoach som har ett tydligt förebyggande uppdrag. Inom projektet familjehemsplacerade barn har utbildningsinsatser egenomförts för att kunna hantera ärende på hemmaplan och samverkan med skola, regionen och civilsamhället har prioriterats inom hela IFO. Mätmetoden för målet har inte full korrelation med målformuleringen varvid det inte går att ange ett tillförlitligt utfall. Under 2022 har extern öppenvård anlåtats i två ärende.

Mål 2: Antalet familjehem i egen regi ska öka

Mått/metod: Andelen familjehem i egen regi ska öka

Adressering: Individ- och familjeomsorgen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	100	68	

För närvarande är 13 av 19 familjehem i egen regi och under året har det pågått ett aktivt och målinriktat arbete, kopplat till rekryteringen av egna familjehem, vilken högst troligt har påverkat resultatets positiva utveckling. 2021 var motsvarande siffra 57%.

Målområde 4 – Specifika utvecklingsområden

- **Digitalisering**

Digitaliseringen utvecklas ständigt i verksamheten, med målsättning att det ska öka brukarna möjlighet till delaktighet, samt skapa en resurseffektiv verksamhet. En översyn av digitala läkemedelsskåp till våra läkemedelsförråd pågår och digitala medicinskåp har köpts in för brukare i hemtjänst som har hjälp med läkemedelshantering via kommunen. Detta är främst utifrån säkerhet och krav på spårbarhet när det gäller medicinhanteringen. Narkotikaklassade läkemedel hanteras i stor omfattning inom verksamheten.

Ett mindre projekt för digitala inköp av mat inom hemtjänsten har genomförts under året. Projektet har fallit väl ut och både brukare och personal har uppgett att de vill fortsätta hanteringen enligt projektmodellen. Socialnämnden beslutade vid decembersammanträdet att arbetssättet ska införas i alla hemtjänstområden och ett implementeringsarbete har påbörjats.

Inom IFO finns en väl utvecklad metod avseende digitalt stöd inom missbruks och beroende vården samt vid umgänge där den ena vårdshavaren har en känd missbruksproblematik.

Mål 1: E-tjänster ska öka

Mått/metod: Antal

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	3	4	↑

Idag finns E-tjänster för orosanmälningar rörande barn och ungdom, både intern anmälan samt extern anmälan som riktar sig till medborgarna. Utöver det finns E-tjänst för ansökan om försörjningsstöd, intresseanmälan som uppdragstagare samt ansökning till förvaltningens fyra sociala fonder.

Målområde 5 – Socialnämndens egna specifika mål

Mål 1: På varje APT ska värdegrunden tas upp

Mått/metod: Minnesanteckningar

Adressering: Förvaltningen

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	100	25	→

Värdegrunden är en fast punkt på samtliga APT och minnesanteckningar visar att punkten tas upp vid ca vart fjärde APT. Skälet till den låga frekvensen är den stora konkurrensen mellan andra prioriterade och viktiga frågor på agendan, dock sker ett värdegrundsarbete kontinuerligt i det vardagliga arbetet och i mötet med medarbetare och brukare.

Mål 2: Utöka aktiviteterna på särskilt boende

Mått/metod: Manuellt

Adressering: Vård och omsorg

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	3	3	

Det finns planerade aktiviteter minst 3 gånger i veckan, men det kan hända att någon aktivitet ibland blir inställd p.g.a. personalbrist.

Mål 3: Personer under 25 år ska ej ha ekonomiskt bistånd längre än 3 månader

Mått/metod: Uppgifter från verksamhetssystemet

Adressering: Individ och familjeomsorg

	Mål 2022	Utfall 2022	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	0	26	

Förvaltningen har en relativt stadig nivå avseende antalet individer. Dialog har inletts med AME för att se vilka möjligheter som finns till att intensifiera samarbetet och samverkan.

Uppföljning av nämnds uppdrag till förvaltningen

Förklaring: Grönt - uppdrag slutfört, gult – arbete pågår, rött – uppdraget inte slutfört

Uppdrag
Utforma en sammanhållen kvalitetsberättelse för hela förvaltningen
Uppdraget kvarstår till 2023.
Se över behovet av daglig verksamhet enligt LSS, lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade
Översynen är genomförd, analys och värdering av behov framåt kvarstår. Uppdraget bedöms vara utfört men arbetet kommer att fortgå.
Fördjupa samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen
TSI och TABB är två projekt som drivs i samverkan mellan förvaltningarna. Båda projekten har ökat kontakterna och gynnat gemensamt arbete. Inom projekt TABB har samverkansdagar genomförts med syfte att skapa samsyn avseende barn och unga i Askersund. Det har skapats en gemensam struktur för arbete framöver där även regionen deltar. Uppdraget bedöms vara utfört men arbetet kommer att fortgå.
Arbeta aktivt med sjukfrånvaron
Införande av funktionen verksamhetsstöd är genomfört med målsättning att skapa bättre förutsättningar för förvaltningens chefer. Ett projekt avseende korttidsfrånvaron inom hemtjänsten har också genomförts. Dock finns fler områden som behöver belysas och en aktiv handlingsplan behöver skapas. Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.
Alla vakanta tjänster ska tillsättas omgående
Ett ständigt pågående arbete utifrån den höga personalomsättningen som förvaltningen haft under året. Uppgiftväxling har testas genom införande av ”lillsyrror” i hemsjukvården och serviceassistenter inom omsorgen. Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.
Fortsätta arbete kring fördelningsmodell/system.
Ett förslag på resursfördelningsmodell för hemtjänsten är framtaget och det finns behov av att arbeta vidare med uppdraget i sin helhet. Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.

Arbeta med öppenvårdslösningar

Att arbeta mot insatser i öppenvård är ett ständigt prioriterat område. Under 2022 har flertalet insatser genomförts utifrån den målsättningen och det finns även aktiviteter inplanerade under 2023. Arbetsgruppen har bland annat genomfört utbildningen signs of safety, som syftar till att skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna vara kvar i det egna hemmet. Personal inom öppenvården ska under 2023 bland annat gå en KBT-utbildning med fokus på familjebehandling. Förvaltningen har arbetat med stödmaterial från Socialstyrelsen gällande att umgänga mellan barn och vårdnadshavare och det arbetet håller på att utvärderas.

Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.

Arbeta aktivt med egna familjehem.

Under 2022 har vi utformat bland annat tydliga rutiner inom familjehemsvården. Vi har hittat fler arenor för rekrytering samt arbetat på att skapa ett mervärde i det vi erbjuder familjehem som knyter sig till oss. Vi har genomfört workshops, haft externa föreläsare, sommar- och julträffar tillsammans med barnen, vissa familjehem har gått en utbildning med fokus traumamedveten omsorg med mera. Vi har köpt in material som även riktar sig till familjehem, vi har skapat ett ”uppstartspaket” för att säkerställa bland annat en god introduktion. Arbetet har genomförts med statsbidrag.

Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.

Öka kompetensen i förvaltningen kring digitalisering och välfärdsteknik

Förvaltningen har under året medverkat i projekt med Vinnova avseende testbädd. Det syftar till att prova och medverka i utveckling av välfärdsteknik. Under 2022 har verksamhetsutvecklare rekryterats för att intensifiera arbete med frågan.

Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.

Införa trygghetskamera

Test pågår och det finns för närvarande tre trygghetskameror i förvaltningens verksamheter.

Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå.

Införa läkemedelsautomat

Kartläggning och testning i mindre skala har genomförts och resultatet gav inte stöd för ett breddinförande. Majoritet av de individer som förvaltningen ger stöd och omsorg till har för omfattande stödbehov så en personell resurs krävs för att möta upp andra omsorgsbehov som inte kan tillgodoses av en läkemedelsautomat. På individnivå är dock läkemedelsautomater införda.

Uppdraget bedöms vara genomfört och kommer att tillämpas på individnivå.

Införskaffande av GPS larm

GPS larm är infört på stadigvarande basis i verksamheterna.

Uppdraget bedöms vara genomfört.

Fortsätta arbetet kring personcentrerad vård

Inom myndighetsutövningen, biståndshandläggningen, har ett riktat utbildnings och implementeringsarbete avseende BBIC genomförts. Information om personcentrerad vård och omställningen mot en god och nära vård har genomförts för samtliga chefer men utifrån den stora personalomsättningen av chefer så finns behov av ytterligare insatser inom det området.

Uppdraget bedöms vara pågående och arbetet kommer att fortgå

Uppföljning av program

I tabellen nedan ska socialförvaltningen beskriva sitt arbete utifrån de program som fullmäktige fattat beslut om enligt nedan. En beskrivning ska endast göras om programmet är relevant för den egna nämndens verksamheter. Även arbetet med de program som endast nämnden fattat beslut om sak redovisas i tabellen nedan.

Program	Uppföljning
Näringslivsprogram	Ej aktuellt
Hållbarhetsprogram	Tydligt ställningstagande inom förvaltningen avseende "resfria" möten samt att klimatsmarta alternativ ska väljas vid behov av resor i tjänsten.
ANDTS-program	Arbete har bedrivits i linje med aktuellt program. Förvaltningen har infört funktionen ungdomscoach där ett tydligt fokus på ett förebyggande uppdrag inom ANDTS området ingår, samt aktiv samverkan med skolan. Det aktiva arbetet med att skapa lättgängliga och individanpassade insatser på hemmaplan bidrar också till ökad måluppfyllnad inom programmet.

Tillgänglighet/ Allas lika värde/ Folkhälsa

Sedan tidigare har fler lokaler tillgänglighetsanpassats och alla patienter skall ha en utsedd ansvarig arbetsterapeut och sjuksköterska. Vidare arbetar förvaltningen med att ta fram skriftlig information om våra verksamheter samt håller hemsidan uppdaterad. I år har också Seniorfestivalen genomförts med ett ambitiöst program i flera tätorter och projektet seniorkraft har varit ett aktivt inslag under året.

Ekonomi

Resultaträkning

(tkr)	Utfall 22-12-31	Utfall 21-12-31	Budget 2022	Budget- avvikelse
Intäkter	68 204	65 132	37 687	30 517
Kostnader	-365 086	-336 765	-314 217	-50 869
<i>varav personalkostnader</i>	-256 233	-235 460	-229 607	- 26 626
<i>varav kapitalkostnader</i>	-1 999	- 1918	-1 999	0
Resultat	-296 882	-271 633	-276 530	-20 352

Socialförvaltningen visar efter år 2022 ett ekonomiskt underskott om -20 352 tkr. Både kostnader och intäkter inom förvaltningen har, vid jämförelse mot år 2021, ökat under året då nettokostnaden gått från 271 633 till 296 882 tkr.

Intäkterna är betydligt högre än budgeterat, det beror främst på att verksamheten mottagit statsbidrag under året som inte finns i budget, avvikelse uppgår till 20,9 mnkr varav Socialstyrelsen står för den betydande delen, 12,7 mnkr. De största bidragen är att säkerställa en god vård och omsorg till äldre på 6,3 mnkr, äldreomsorgslyftet på 2,6 mnkr och motverka ensamhet bland äldre 964 tkr. Förvaltningen har även mottagit bidrag från Migrationsverket där utfallet är högre än både budget och föregående, utfallet uppgick till 5,6 mnkr och var 0,8 mnkr bättre än budget. Under 2022 och 2021 fick förvaltningen ersättning för onormalt höga sjuklönekostnader för att kompensera de ökade personalkostnaderna som uppstod på grund av pandemin, ersättningen uppgick till 3,5 mnkr och är av tillfällig karaktär.

Som föregående år har förvaltningen upparbetat ett stort underskott på ekonomiskt bistånd där utfallet uppgår till 7,2 mnkr i jämförelse med budget på 4,6 mnkr. Utfallet ligger i nivå med 2020 och 2021.

Personalkostnaderna är 26,6 mnkr högre än budget och har ökat betydligt i jämförelse med föregående år. Hälften av avvikelse finansieras med statsbidrag från främst Socialstyrelsen. I jämförelse med föregående år har kostnaderna för övertid ökat med 2,9 mnkr för ordinarie personal och samtidigt har kostnaderna för timvikarier minskat med 1,9 mnkr. Det förstärker den bild som verksamheten beskrivit att det är svårt att få tag på vikarier och att ordinarie personal fått arbeta övertid.

Sjuklönerna har ökat med nästan 1 mnkr i jämförelse med föregående år, vilket bekräftas i den ökade sjukfrånvaron mellan åren. Under sommaren erbjöds ett semesterpaket för att lösa bemanningen då det var svårt att få tag på vikarier. Den totala kostnaden för förvaltningen uppgick till 4,4 mnkr och sänktes i budget. Det är en betydande ökning i jämförelse med föregående år.

Under året har behovet av konsulter ökat kraftigt i jämförelse med tidigare år, främst för chefer och sjuksköterskor men även för undersköterskor. Det är en konsekvens av hög personalomsättning och svårigheter att rekrytera kompetenserna.

Vidtagna åtgärder för att hålla driftbudgeten vid befarat underskott

Viktigaste åtgärderna som har genomförts och som pågår är arbetet med att rekrytera sjuksköterskor för att kunna avveckla alla bemanningssjuksköterskor. Under senare delen av 2022 har tjänster tillsatts men behov kvarstår där bemanningssköterskor är en fortsatt lösning. Det förs även diskussioner kring hur förvaltningen kan nå potentiella medarbetare på andra sätt än man arbetat med tidigare, för att lägga fokus på rätt kommunikationskanaler. Under hösten arbetades även ett förslag fram om att inför "lillsyror" där hemsjukvården har för avsikt att pröva att anställa egna undersköterskor som är särskilt kompetenta och som kan ingå i hemsjukvårdens egen arbetsgrupp för att få en bättre kontinuitet för dem som behöver kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser. Tjänsterna ska finansieras genom att avlasta sjuksköterskorna och därigenom reducera antalet konsultsjuksköterskor som är betydligt dyrare.

Under året har förvaltningen haft många konsultchefer som varit kostnadsdrivande. Rekrytering har skett löpande och man har tillsatt enhetschefer inom särskilt boende, hemtjänst och funktionsstöd. Under året har områdeschefer varit vakanta, men där rekrytering kommer att ske under början på 2023. Att få chefer på plats, och uppnå en mer stabil organisation förväntas ge betydande effekt framöver.

Inom äldreomsorgen pågår också ett intensivt arbete med att anställa fler undersköterskor samt vårdbiträden för att nå rätt grundbemanning. Under året gavs chefer möjlighet att anställa flera medarbetare än budgeterat, då frånvaron var så hög. Syftet är att minska övertid och mertid för befintlig personal samt att kraftigt minska behovet av timvikarier. Målsättningen är också att därigenom få en stabilare arbetsmiljö, bättre kvalitet i arbetet samt lägre sjukfrånvarokostnader. Ett projekt startades upp under 2022 med målsättning att minska sjukfrånvaron och det pågick året ut, återslag kommer att ske under 2023. Då socialförvaltningen idag betalar både sjukersättning och vikariekostnad så finns en stor besparingspotential om sjukfrånvaron minskar till normala nivåer.

Individ- och familjeomsorgen fortsätter sitt arbete med att sträva efter hemmaplanslösningar istället för placeringar. Ett arbete som är komplext och svårt att prognostisera.

Bemanningsplanering och resursplanering är ett omdiskuterat område och ska prioriteras. De senaste åren har olika utredningar gjorts och framöver fortsätter arbetet med att se över och sammanfoga utredningarna för att resultera i en helhetslösning. Det här kommer vara i fokus under 2023 med målsättningen för att uppnå en bättre arbetsmiljö.

Driftredovisning 2022

I sammanställningen nedan framgår resultat och budgetavvikelse på verksamhetsnivå. I verksamheten äldreomsorg ingår både äldreomsorgen och funktionsstöd. I tabellen som heter verksamhetsanalys står de kommenterade separat, och där framgår även nettoavvikelsen per verksamhetsgren.

Verksamhet	Utfall	Budget	Avvikelse
10 Nämnder/Styrelser	836	800	-36
51 Äldreomsorg	228 884	216 796	-12 088
55 Vård för vuxna med missbruk	1 321	1 903	582
56 Barn- ungdomsvård	12 442	8 290	-4 152
57 Insatser till vuxna / bistånd	7 876	4 715	-3 161
60 Flyktingverksamhet	15	15	0
92 Gemensamma verksamheter	45 508	44 012	-1 496
Summa	296 882	276 531	-20 351

Verksamhetsanalys driftbudget 2022

Verksamhetskod		Utfall 2022	Budget 2022	Netto-avvikelse mot budget	Analys
Äldreomsorg	Intäkt	53 509	29 707	23 802	<p>Äldreomsorg – 8 081 tkr. Högre intäkter som avser bidrag från Socialstyrelsen på 13,9 mnkr, 2,6 mnkr från Försäkringskassan som främst avser ersättning för onormalt höga sjuklönekostnader. Bidrag från regionen som avser omställningsarbetet Nära vård. Majoriteten av bidragen saknas i budget.</p> <p>Högre kostnader för personal, främst för övertid och vikarier. Hög kostnad för "semesterpaketet". Omfattande ärende inom hemtjänsten där konsultundersköterskor har tillkommit under hösten. Vissa grupper har haft högre bemanningsgrav än budget. Inom SÄBO har bemannings grafen höjts under del av år, och genererar ett underskott mot budget men finansieras av statsbidrag.</p> <p>Stor avvikelse på konsulttjänster för sjuksköterskor och undersköterskor. Avvikelser på förbrukningsmaterial såsom skyddsmedel, engångsartiklar och livsmedel.</p> <p>Kostnader på 280 tkr som avser onormalt slitage på lägenheter.</p> <p>Konstaterade kundförluster uppgår till 152 tkr.</p>
	Kostnad	-282 393	-246 503	-35 890	
	Summa	-228 884	-216 796	-12 088	

Verksamhetskod		Utfall 2022	Budget 2022	Netto- avvikelse mot budget	Analys
					<p>Funktionsstöd – 4 007 tkr</p> <p>Högre intäkter på totalt 4,9 mnkr mot budget, varav 2,2 mnkr avser ersättning från Försäkringskassan för personligassistans, nytt ärende under året.</p> <p>Överskott på intäkter med 0,4 mnkr som avser mattjänster inom våra gruppboheter. Där köper man in livsmedel och lagar tillsammans, sedan debiteras brukaren. Matchas mot ett underskott på livsmedel.</p> <p>Högre utfall än budget för ersättning för onormalt höga sjuklöner på 0,5 mnkr samt bidrag från Socialstyrelse på 0,4 mnkr, som avser habiliteringsersättning som matchas mot en motsvarande kostnad. Försäljning av konsulttjänster som avser för projekt coachingteam i Sydnärke 0,8 mnkr. Ökad försäljning inom daglig verksamhet, Återbruket och Cafe Smeden, som öppnade under hösten.</p> <p>Köp för externa placeringar har upparbetat högre kostnader än budget med 0,6 mnkr. En extern placering inom LSS för barn och unga har tillkommit under hösten, och saknas i budget. Den kommer att kvarstå de kommande åren.</p> <p>Högre kostnader för personal än budget med 7,5 mnkr, främst inom personligassistans (4,9 mnkr) på grund av nytt ärende under början på året. Gruppboheter har upparbetat en avvikelse på 2,4 mnkr, och kostnaderna ökade under hösten. Verksamheten hade en ökad semesterlöneskuld och har ökade sjuklönekostnader i jämförelse med 2021.</p> <p>Avvikelser på förbrukningsmaterial såsom skyddsmaterial, engångsartiklar och livsmedel inom de flesta verksamheter.</p>

Vård för vuxna med missbruk	Intäkt	94	0	94	Under 2022 har det inte budgeterats några intäkter för verksamheterna som avser vård för vuxna med missbruksproblem. Till stor del handlar dessa intäkter om återsökningar av moms i kommunkontosystemet. Detta till följd av köp av externa placeringar.
	Kostnad	-1 415	-1 903	488	
	Summa	- 1321	-1 903	582	Lägre utfall på kostnader än budget då verksamheten haft färre placeringar än budgeterat. Ny kostnad som saknas i budget avser ett digitalt behandlingsstödprogram.

Verksamhetskod		Utfall 2022	Budget 2022	Netto- avvikelse mot budget	Analys
Barn- ungdomsvård	Intäkt	1 052	240	812	Högre intäkter bidrag från Socialstyrelsen till familjehemsplaceringar samt återsökt moms för placeringar. Högre kostnader för externa placeringar, haft placering på SIS-hem del av året, väldigt kostnadsdrivande. Störst avvikelse finns på familjehemsvård där placeringarna ökat i jämförelse med 2021. Stort underskott på personalkostnader då budget inte är anpassad utifrån faktiska familjehemsplaceringar. Ny tjänst som barn- och ungdomscoach, helårsbudget men ej helårsutfall. Fler placeringar i genomsnitt per månad under 2022 i jämförelse med 2021.
	Kostnad	-13 494	-8 530	-4 964	
	Summa	-12 442	-8 290	-4 152	
Insatser till vuxna / bistånd	Intäkt	1 807	2 325	-518	Bokförda intäkter under året avser till stor del hyresintäkter för andrahandsuthyrningar samt återbetalda försörjningsstöd. Lägre utfall på intäkter i jämförelse med budget avseende tomhyror på Klockargatan som block hyrs, renoveringslägenhet som ej kunde hyras ut, jourlägenheter som ej ger intäkt. Kostnader för ekonomiskt bistånd fortsatt betydligt högre än budget. Kundförluster.
	Kostnad	-9 683	-7 040	-2 643	
	Summa	-7 876	-4 715	-3 161	
Gemensamma verksamheter	Intäkt	5 259	0	5 259	Avvikelse på intäkter avser främst Statsbidrag som även genererat en kostnad. Avvikelser på kostnader beror på inköp av medicinskåp och möbler. Vakanta chefstjänster ger lägre utfall på löner, trots avslut av förvaltningschef. Höga kostnader för inhyrda chefskonsulter på grund av svårigheter att rekrytera.
	Kostnad	-50 767	-44 012	-6 755	
	Summa	-45 508	-44 012	-1 496	

Investeringar

(tkr)	Utfall 2022	Budget 2022	Avvikelse
Nettoutgifter	-1 286	-2 050	765

Kommunen anser att värdet på en investering ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp och ha en livslängd om minst tre år.

Verksamheten har budgeterat för inköp av möbler och har löpande köpt in vid behov. När budgeten upprättades var beloppet uppskattat och har varit årligen återkommande då behov alltid finns. Men det är vanligt förekommande att behovet klassificeras som en driftskostnad och som därmed inte ska belasta investeringarna.

Verksamheten har ett behov av verksamhetssystem, där budget främst avser inköp av nya moduler. Budgeten är årligen återkommande utifrån att behov finns, men vid upprättande budget finns ingen detaljerad plan över hur den ska nyttjas. Under året har flera behov identifierats, där del av behoven har köpts in då det är då det är resurskrävande att införa nya system och moduler i befintliga system och verksamheten har haft begränsade resurser.

Under pandemin köptes ett flertal sängar in och det fanns kvar sängar som täckt årets behov. Det innebär att behovet av inköp har varit mindre än budgeterat.

Budget för cyklar är avsedda för hemtjänsten och det finns ett återkommande behov av att köpa in cyklar. I samband med årets service av cyklarna gjordes bedömningen att inga ytterligare inköp under 2022 var nödvändiga.

Investeringsredovisning 2022-12-31

Projekt	Utfall 2022	Budget 2022	Avvik. 2022	Total projekt- budget
Möbler	-287	-440	153	-440
Verksamhetssystem	-532	-740	208	-740
Fordon	-167	-300	133	-300
Sängar och lyftar	-133	-250	117	-250
Cyklar		-120	120	-120
Desinfektormaskin	-166	-100	-66	-100
IT-teknik äldrevård		-100	100	-100
Summa	-1 286	-2 050	765	-2 050

Investeringsanalys 2022				
Projekt	Utfall 2022	Budget 2022	Avvikelse budget	Analys
Möbler	-287	-440	153	Verksamheten har ett behov av möbler, men där det främst avser inköp som ska belasta drift. Flertalet av inköpen som gjorts under året har belastat driften då de inte uppfyller kriterierna för investering.
Verksamhetssystem	-532	-740	208	Överskott då budget för verksamhetssystem var uppskattad.
Fordon	-167	-300	133	Det har inte funnits ett behov av att köpa ut fler fordon än ett under året.
Sängar och lyftar	-133	-250	117	Det har inte funnits behov av sängar under året.
Cyklar	0	-120	120	Har inte nyttjats under året då förvaltningen hade tillräckligt med cyklar.
Desinfektormaskin	-166	-100	-66	Budget var otillräcklig då kostnader för installation saknades i budget.
It-teknik äldrevård	0	-100	100	Inga potentiella inköp som uppfyller kriterierna för investeringar har identifierats under året
Summa	-1 286	-2 050	765	

Förväntad utveckling

Digitalisering

Inom närtid finns för närvarande inga större investeringar vad beträffar IT men på lite längre sikt är det ett område som kommer att utvecklas och som bör beaktas i framtida budgetarbete.

Ett viktigt arbete som anknyter till just IT är att våra IT-system kräver en hel del arbete redan nu men än mer framöver bl.a. ge behörigheter, ta bort användare, anpassa systemen, uppdatera uppgifter, ta bort felaktigheter, utbilda nya användare mm. Socialförvaltningen har därför rekryterat en IT verksamhetsutvecklare med syftet att få kontroll över våra IT-frågor och dess kostnader, samt att få en bättre kunskap om hur vi bör och kan arbeta med strategisk och operativ utveckling inom området digitalisering. Och det arbetet avser hela socialförvaltningen.

Förslag på ny socialtjänstlag

Regeringen har aviserat att de har för avsikt att gå vidare med förslaget om en ny socialtjänstlag. Ett förslag som ställer ökade krav på att arbeta förebyggande, uppföljande och evidensbaserat. Om lagförslaget blir antaget kommer det att ställas krav på att kommunerna ska arbeta ännu mer förebyggande, kunskapsbaserat, jämställt och tillgängligt med brukaren i fokus.

Förslag på äldreomsorgslag

Den nationella utredningen avseende ett förslag på äldreomsorgslag kompletterar socialtjänstlagen vad gäller äldreomsorgen. Lagförslaget riktar sig särskilt till kommunerna som är ansvariga för finansiering och tillhandahållande av äldreomsorg. I lagförslaget föreslås mål om att äldreomsorgen ska ha ett förebyggande perspektiv och inriktas på att vara hälsofrämjande och stödja funktionsförmåga, samt om att äldreomsorgen ska vara tillgänglig. Förslaget innehåller också bestämmelser om förbättringar gällande samordning, delaktighet och individanpassning, samt förbättringar för anhöriga och andra närstående och krav på att även personer på särskilt boende ska kunna få fast omsorgskontakt. Lagen ska också reglera hur uppföljningen ska ske, både på individnivå, det vill säga kopplat till insatser som beslutats för den äldre, och på kommunens nivå.

Förslag för stärkt hälso- och sjukvård i kommunerna

Genom att tydliggöra kommuner och regioners respektive ansvar och uppdrag att säkerställa medicinsk kompetens, både i verksamheterna och på ledningsnivå, stärks grunden för deras samverkan kring det gemensamma ansvaret för primärvården. Utredningen föreslår bland annat att regionens ansvar för att tillhandahålla läkare till patienter med kommunal primärvård förtydligas. Det ska till exempel vara möjligt att vid behov få en medicinsk bedömning av läkare dygnet runt. På motsvarande sätt tydliggörs kommunens ansvar att säkerställa att det är möjligt att vid behov få en medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt i kommunens primärvård. Vidare föreslås att det i kommunen ska finnas en ledningsansvarig för kommunens primärvård, och att det i regionen ska finnas en ledningsansvarig för planering och samordning av hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunens primärvård. Regeringen kommer nu att skicka utredningen på remiss.

Detta är inget som kommer att påverka Socialförvaltningen 2023 men sannolikt kommer kraven på verksamheterna succesivt att öka.